

Restauració del paratge de Tudela-Culip (Club Med) al Parc Natural del Cap de Creus

Premi a la neteja

El projecte torna al seu aspecte original l'espai que ocupava la ciutat de vacances del Club Med

TEXT: ALFONS PETT

Va ser una de les tres obres guardonades pel jurat dels premis d'arquitectura de les comarques gironines corresponents a 2010, i una de les dues millors intervencions per al jurat de la cultura dels mateixos premis. I a diferència de la resta de projectes que van valorar aquests dos jurats, el seu objectiu era desconstruir, més que no pas a construir. Es tractava de retornar al seu estat original, en la mesura del possible, un paratge del Parc Natural del Cap de Creus que entre principis de la dècada de 1960 i principis de la de 2000 va fer la funció de club de vacances del Club Mediterranean, una entitat amb equipaments similars en paratges privilegiats de tot el món. Quan el Club Med va decidir tancar les seves instal·lacions de Cadaqués (formades per desenes d'edificacions i una completa xarxa viària de comunicacions internes), l'Estat les va adquirir i es va proposar netejar l'espai que ocupaven perquè recuperés el seu aspecte original. Una iniciativa de magnitud colossal, l'execució de la qual es va allargar durant diversos mesos (al marge del temps que es va haver d'esperar fins que el projecte definitiu va estar enllestit i es va disposar del finançament necessari per executar-lo) i el resultat del qual es pot comprovar a les dues fotografies superiors, que comparen la imatge del paratge de Tudela-Culip amb les construccions del Club Med i un cop -net-

-L'obra actua amb un plantejament curós i delicat per alliberar i fer aflorar les característiques paisatgístiques, geològiques i mítiques d'un paratge que demana solitud i silenci, com és el Parc Natural del Cap de Creus. Un exemple valent i poc corrent de la petja humanitzadora, en aquest cas positivament humanitzadora, de la natura. És l'opinió que expressava sobre el projecte Sílvia Alemany, directora del Museu d'Història de Sant Feliu de Guixols, una de les integrants del jurat de la Cultura dels premis d'arquitectura. Un model exemplar de restauració del meravellós patrimoni natural de Catalunya, apunta Josep M. Trullén, director del Museu d'Art de Girona i membre del mateix jurat. I el jurat dels premis justificava amb aquest comentari la seva decisió de seleccionar aquesta intervenció com una de les tres premiades en aquesta edició. En un moment en què allò habitual és la incontinència arquitectònica, l'exercici de modèstia del projecte de Cap de Creus resulta exemplar, tot superant la temptació de limitar-se a ser solament un més en la llarga nòmina de refinats exercicis minimalistes de *land art* de costum, es converteix en paradigma d'una possible via d'actuació a la castigada costa del Mediterrani. Perquè quan s'arriba tard, el conegut consell ruskià de "si pots, no construeixis" es podria transformar en "si cal i pots, esborra qualsevol empremta d'allò construït".

ELS CINC EIXOS DEL PROJECTE

En la memòria inclosa en el catàleg dels premis, els responsables del projecte defineixen quins van ser els cinc eixos que van marcar la seva intervenció a la zona. En primer lloc, l'extracció de la flora exòtica invasora, majoritàriament *Carpobrotus edulis* i *Guzmania* sp., i d'altres plantes que, plantades al Club, s'havien dispersat tot desplaçant la flora autòctona fins a ocupar una superfície equivalent a 21 hectàrees en una àrea aproximada de 90 hectàrees. Tot seguit, fer un enderroc, pel sistema de la desconstrucció selectiva per àmbits, de les 430 edificacions existents i del gruix del sistema viari derivat, que ocupa una superfície aproximada de 6 hectàrees urbanitzades i 1,2 hectàrees edificades. En tercer lloc, "gestionar de manera paradigmàtica els 42.000 m³ de residus de la construcció resultant. Es va classificar i reciclar gairebé el 100% dels materials resultants per minimitzar el transport i les emissions de CO₂". El quart apartat de la intervenció va con-

sistir en refer l'orografia i els drenatges naturals del territori per restablir els intercanvis de fluxos i sediments originals entre la terra i el mar, tot restaurant les dinàmiques i els ecosistemes originals. En aquest apartat del projecte estaven incloses la recuperació de la platja Gran Sala del Pla de Tudela, "desmantellant els dos vials que fraccionen l'espai i conformant un nou vial al rereplatja", la restitució orogràfica dels equipaments centrals (restaurant, amfiteatre i piscina) del Club, la restauració dels cràters resultants de l'edificació i la recuperació dels tàlvegs i els drenatges originals.

El cinquè eix el definien els seus responsables com a "projecte de l'ús públic que destil·la els valors selectiva per àmbits, de les 430 edificacions existents i del gruix del sistema viari derivat, que ocupa una superfície aproximada de 6 hectàrees urbanitzades i 1,2 hectàrees edificades". En tercer lloc, "gestionar de manera paradigmàtica els 42.000 m³ de residus de la construcció resultant. Es va classificar i reciclar gairebé el 100% dels materials resultants per minimitzar el transport i les emissions de CO₂". El quart apartat de la intervenció va con-

laritzen els diferents tractaments amb una pavimentació homogènia d'asfalt encintat, es crea la vialitat secundària d'accés als miradors principals i es planteja una vialitat terciària sense materialitat, que condueix a la xarxa de miradors secundaris, en espais sensibles. També es crea una xarxa d'itineraris circulars. La xarxa reurbanitzada és la base d'una sèrie d'itineraris circulars de curta, mitjana i llarga distància.

La creació d'una xarxa de miradors que revaloritzen les visuals principals vers el paratge, així com els enclavaments amb singularitats geològiques o paisatgístiques.

La identificació de les roques animal mitjançant la col·locació de faristolos d'acer que "esbossen" una silueta que el visitant ha d'identificar mitjançant un joc de percepció.

Aquests darrers apartats de la intervenció no han aconseguit l'elogi unànime dels integrants del jurat la cultura. Per exemple, Assumpció Hosta, directora del Patronat del Call de Girona, tot i lloar el projecte per fer-nos veure que és possible esmenar errors i retornar a la natura la seva harmonia, expressava els seus dubtes sobre la construcció del mirador.

Arquitectura gironina

11 Domicinal
Diumenge, 26
de juny de 2011

Fitxa tècnica

Projecte

Restauració del paratge de Tudela-Culip (Club Med) al Parc Natural del Cap de Creus.

Municipi

Cadaqués

Autor

EMF Marti Franch, arquitecte del paisatge; JRT Ardèvol i associats s.l., Ton Ardèvol, mestre d'obres.

Promotor

Departament de Medi Ambient de la Generalitat de Catalunya; Gestora de Ruïnes de la Construcció SA/MMAMRM.

Construcció

Control DEMENTER.

Col·laboradors

- EMF: M. Bianchi, M. Batalla, A. Alvarez, G. Balliol, C. Gomez, A. Lopez, L. Ochoa, E. RIVERS, M. Solé i C. Paumier.

- Ardèvol: R. Alvarez, C. Carmo

na.

- Flora exòtica invasora: Maria

Gurado

Fotògrafs

Marti Franch, Pau Ardèvol i Esteve Bosch.

Més informació

- Demarcació de Girona del Col·legi d'Arquitectes de Catalunya, plaça Catedral, 8. Girona. 972 41 27 27. www.cbac.nòd/girona.